

**“У КОЖНОМУ ЗВУЦІ ЖИВЕ УКРАЇНА”
(ВЕРБАЛЬНИЙ ОБРАЗ УКРАЇНИ В ПОЕЗІЇ ІВАНА ГНАТЮКА)**

УДК 81'38+82 – 1

Марія Стецик, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови

Леся Баранська, старший викладач кафедри української мови

*Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка*

**“У КОЖНОМУ ЗВУЦІ ЖИВЕ УКРАЇНА”
(ВЕРБАЛЬНИЙ ОБРАЗ УКРАЇНИ В ПОЕЗІЇ ІВАНА ГНАТЮКА)**

У статті досліджено лексико-семантичні, контекстуальні та символічні природження лексики Україна як засадничої категорії художнього мовомислення поета-в'язня Івана Гнатюка, проведено зіставлення зазначеного слова-образу з особливостями його репрезентації у творчості інших відомих українських поетів.

Ключові слова: слово-образ, вербалізація, концепт, семантичне природження, контекст, символ, мовомислення, Україна, Іван Гнатюк.

Лит. 17.

Постановка проблеми та аналіз останніх публікацій. Іван Гнатюк – один з найпристрасніших патріотів України, поет-страдник, поет-громадянин, може, один з найбільших співців України, долі українського народу, гідний Шевченків спадкоємець. Усе своє життя поет шукав можливості сказати правду нашому народові про нього ж самого, будив його національну душу й історичну пам'ять, а найголовніше – із власних страждань, власного болю, пройшовши колимськими “стежками-дорогами”, будував для українців Україну, будував словом і громадянською позицією, твердістю й непоступливістю, самозреченням і самопосвятою найвищої ідеї – національній. Україна для поета – понад усе, “кожен стукіт серця – Україна”, Україна – до межі, до останнього подиху, Україна до перетління її болем. Тому можна сказати, що кожен образ, кожна деталь, троп, художній зворот працюють на головне – кристалізацію великого й святого для поета згаданого образу-символу, образу-концепту (ширше – образу-мегаідеї).

Актуальність нашого дослідження зумовлена двома чинниками. По-перше, творчість Івана Гнатюка, лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка, майже не досліджувалася. Окремі, хай навіть і досить вдалі та проникливі, розвідки Г. Вишиваного, Л. Воловця, Л. Череватенка, О. Никанорової, Н. Кириленко, на жаль, не можуть заповнити літературно-критичної лакуни щодо поета, немає також жодної праці (статті) про мовностилістичні особливості поетичних текстів Гнатюка, про лінгвопоетичну специфіку його прози. Складається враження, що в сучасному літературно-мистецькому процесі взагалі не існує такої постаті. До речі, Л. Череватенко, один з тих небагатьох, хто наважився сказати своє слово про Івана Гнатюка, що достойно поцінувало великого

патріота й великого поета України, дещо іронічно зауважив з приводу публікації у газеті “День”: “Тож мені здається, що газета “День”, коли шукала “єдиного мужчину на всю Україну”, припустилася прикрої помилки і вказала неточну адресу... Незрівнянно більше на це почесне звання заслуговує Іван Гнатюк”. [15, 19]. І якщо вже визначити місце поета в українській літературі, доведеться визнати: він з того самого ряду, що й Зеновій Красівський, Василь Стус, Олена Теліга, Олег Ольжич, Євген Маланюк, Павло Грабовський – і так аж до Тараса Шевченка, який, власне, й відкриває оцей ряд українських достойників честі, рицарів національної ідеї.

Мета статті в тому, щоб дослідити образно-лексичні й концептуальні особливості найповнішої збірки Івана Гнатюка “Хресна дорога” через призму мегаобразу України з урахуванням моментів текстової цілісності, авторської манери, широкого контексту творчості поета, його драматичної біографії, а також сучасної художньо-естетичної ситуації.

Виклад основного матеріалу. Образ країни, батьківщини, рідного краю можна вважати константою кожної національної поезії, адже, про що б не писав митець, світ його художніх переживань і почувань прив'язаний до певного часопростору, географічного ареалу. Образ країни вгадується в деталях ландшафту, природи, побуту, в особливостях метафоризації навколишнього світу, у прямих та опосередкованих натяках автора на особливості психології рідного народу, його звичаїв, традицій, уподобань. Можна говорити про Україну, якою вона існувала в поетичній уяві Т. Шевченка, В. Сосюри, О. Олесья, В. Стуса, Є. Маланюка. Але є ще одна Україна, на жаль, не дуже відома широкому загалу, недостатньо усвідомлена на мовно-поетичному рівні, не до кінця збагнена як національний феномен. Це –

**“У КОЖНОМУ ЗВУЦІ ЖИВЕ УКРАЇНА”
(ВЕРБАЛЬНИЙ ОБРАЗ УКРАЇНИ В ПОЕЗІЇ ІВАНА ГНАТЮКА)**

Україна Івана Гнатюка. Поет, довголітній в’язень сталінських таборів, людина приречена фізично, катована морально у брежнєвські часи і вимордувана духовно вже у вільній Україні, витворив свій гранично відвертий, зболений і драматичний образ Батьківщини-України. Кожен рядок його поезії, кожне слово і кожний граматичний формант дихає Україною і засвідчує, нехай трохи публіцистично-пафосну, але щиро любов – сина, патріота, націоналіста, непримиренного і безкомпромісного справедливого борця за неї.

У кожному звуці живе *Україна* –
Високі могили й широкі степи,
І мати, що мовчки стає на коліна,
Неначе благає когось: заступи! [5, 27].
Я йшов і йду по вибраній доріжці,
Живу лиш *Україною* – й без страху
Зустріну смерть, розп’ятий на хресті [5, 65].

Відомо, що в сучасній поезії онім **Україна** вживається як символ вітчизни (рідної, омріяної, далекої, занапащеної, гордої, нескореної). Таке прирощення символічної семантики зумовлено різними факторами, а найпаче – суб’єктивними й часовими (Україна радянської доби, Україна очима емігранта, Україна очима в’язня, Україна дисидентів, Україна часів національного відродження). Цікаво, що поетичне око Івана Гнатюка немовби сфокусувало всі ці погляди – і перед читачем постає образ отчої землі, сповнений тривоги, хвилювання, розпачу, розчарування, туги, а найбільше – любові.

Деся на краєчку світу – *Україна*
Живе в мені, захована в сльозу.
Я позбиваю лікті і коліна,
Але дійду до неї. Доповзу.
Нічого я так ревню не беріг
В душі, як образ *Волі й України*,
А в ньому – й рідний батьківський поріг [5, 157].
Тут актуалізовано семи “любов”, “дорогоцінність”, “тривога”, “впертість у досягненні мети”. У деяких поетичних текстах Івана Гнатюка слово “Україна” вживається як символ місця народження людини, таким чином розширюється уява про просторове безмежжя рідної землі:

Перегорять і розпачі, й жалі,
І тільки спазми в горлі – *Україна!* –
Я припаду до *рідної землі*
Й закама’янію, ставши на коліна [5, 105].

Ключова лексема **Україна** стала художньою універсалиєю, свого роду архесимволом у поезії І. Гнатюка, що знаходить своє конкретне вираження в мікрообразах емоційно-експресивних характеристик. Важливу функцію при цьому виконують традиційні засоби зображення рідної

землі, використання фольклорних елементів, усталених поетичних висловів, витончена тропіка, художньо акцентовані перифрази (*моя Україна – моя найсвятіша; Богом забута Україна; у кожному звуці живе Україна; на краєчку світу – Україна; подумки бачу Україну; гине з болю України; хто ж Мойсеєм в тебе, Україно; Україна дівчиною плаче; єдинонько – мій світе-Україно*).

А ти стоїш на обрії незмінно,
Єдинонько – мій *світе-Україно*,
А ти вростаєш в небо голубе! [5, 178].

Навіть така побіжна вибірка словесно-образних фрагментів зі стрижневою лексемою **Україна** ілюструє відкритий діалог поета з тими українськими митцями, образні узагальнення яких стали крилатими. Відчитуємо тут і Шевченкові алюзії, і пристрасні Франкові роздуми, і Лесину зболілу тугу.

...*Україна* дівчиною плаче
З карими очима у вікні... [5, 186].

Чуєш, покотилася лавина,
Загула під молотом скала, –
Він лупав її, щоб *Україна*
з-під тієї скелі ожила [5, 214].

Україно, ну же ж та
Довгождана майбутть? –
Яничари до решти
Все святе продадуть [5, 619].

У самій суті Гнатюкової поезії закладене особливе ідеалізуюче сприймання образу України, при художній реалізації якого відображається індивідуальна психологія автора. Як певний феномен, що для нього був недосяжний у конкретно-життєвій ситуації, а міг бути наближений лише уявно, цей образ-символ набуває рис ідеальної цілісності. Навіть у новітні часи української історії, коли довелося пережити гірке розчарування, усвідомлення того, що не за таку Україну лягали кістьми в сибірські мерзлоти тисячі й тисячі її вірних дітей, сам образ як ідеал не втратив у контексті Гнатюкової поезії своєї чітко акцентованої й переконливої позитивної конотації.

Забута всіма *Україна*
Зайшла у безвихідь сліпу,
Де шкірилась мертва руїна,
Неначе вовчиця в степу [5, 641].

Горить душа і тіло: *Україна*
Живе ще тільки в імені своїм,
І те вже прагне знищити руїнна
Орда, що люто знищила наш дім [5, 664].

Варто зазначити, що в Гнатюка всі символічні прирощення та семантичні комплекси, які виникають навколо концепту “Україна”, завжди

**“У КОЖНОМУ ЗВУЦІ ЖИВЕ УКРАЇНА”
(ВЕРБАЛЬНИЙ ОБРАЗ УКРАЇНИ В ПОЕЗІЇ ІВАНА ГНАТЮКА)**

позитивно марковані, і тут не може бути жодної альтернативи. Поет вступає в суперечку зі своїми побратимами по перу (і минулими, і сучасними), у яких Україна сприймається амбівалентно. Візьмімо хоча б для порівняння Василя Стуса та Євгена Маланюка. У Стусовій поезії Україна розщеплюється на “рідну” і “чужу”, що утворює – відповідно – дилогічну почуттєву субстанцію “любов – не-любов”. Значна частина віршів В. Стуса все ж характеризується “високістю розуміння України” (Іван Дзюба) і являє її образ, оточений ореолом любові й ніжності (“Україна, Лебедина, Слава”, “Моя тополе, краю мій”, “золота, як мрія, Україна”, “моя Вітчизно пресвята”) [17, 37]. У контексті Маланюкової поезії оцінно-стилістична зниженість семантики образу рідного краю перегукується з поширеною в Україні філософською думкою, ідеєю національної меншовартості. Поетові болить “спеціально українське рабство”, душевна лінь і пасивність рідного народу, що спричинили бездержавність нації. Стилістичну зниженість лексеми **Україна** підтримує трансформація власної назви: “І замість цих калічних україн рослинами зростатимуть народи”, іронічно-сатиричні інтонації: “коротка ця хахлацька вічність”; метонімічні знаки підрадянської України: бездонна тюрма, льохи оглухлих чревичайок, снігові Соловки, совітський голод. Не можна не згадати й індивідуально-авторського метафоричного ототожнення: *Україна – розпуста, повія, блудниця, гетера, покритка, байстрюча мати яничар* [Докл про це див: 13].

Навіть такий побіжний розгляд засвідчує, що в поетичній свідомості двох великих українців переплелися два почуття – любові і нелюбові до України. Іван Гнатюк жодного разу жодним словом, найменшим порухом інтонації не дозволив собі сказати щось подібне про Україну. Вона для нього – понад усе. Поет органічно розгорнув знаменитий симоненківський крилатий вислів, який став найвищим виявом любові до отчої землі: “*Україно, ти моя молитва, Ти моя розпука вікова*”.

Мій тихий світе, *Україно*,
Краса і мука вікова,
За що так люто, так зміїно
Тебе ненавидить Москва? [5, 668].

Розвиток глобального метафорико-символічного образу України в І. Гнатюка позначений драматичними, часом – і трагічними інтонаціями. Це не дивно, бо часто рідну землю бачив поет із-за ґрат.

Вікно у рамах – як у ґратах,
І *Україна* за вікном [5, 623].

А в серці – біль, а в серці – *Україна*.

Стікає кров’ю й мукою ганьби [5, 663].

Розкриття семантики образу України у Гнатюка часто відбувається за рахунок характеристик психологічного стану, що виявляється через мотиви ностальгії, туги, печалі, плачу (з особливим, майже шевченківським акцентом), конкретизується в лексичних репрезентаціях теми. Це видно на прикладах поезії періоду колимської каторги.

І та весна, що прийде неодмінно,

І ті колимські – в мріях – солов’ї,

– Усе мені нагадує її –

Мою забуту Богом *Україну* [5, 25].

Мабуть – лиш віра, віра в перемену,

Що, дасть Господь, побачим *Україну*,

А там – хоч смерть, хоч – знов на Колиму [5, 41].

Розвиваючись у складному контексті соціально-політичних та культурних процесів, Гнатюкова поезія ввібрала й відтворила різні проблеми людського життя з особливим наголошенням нескореності й незнищенності української душі. У більшості випадків вибір теми, лексико-граматичні засоби, символіка – усе було спрямоване на підтримання й зміцнення національної свідомості. Свого часу відомий поет з діаспори, розмірковуючи про вектори розвитку нематерикової літератури, писав: “На тему “*Україна і ми*” треба говорити повсякчасно, бо з хвилиною, коли перестанемо про неї говорити – в діаспорі нам кінець... Нашим обов’язком є зберігати українську національну і релігійну субстанцію... вічно, де б ми не були” [6, 68]. Гадаємо, у ці слова треба добре вчитатися тим критикам від мистецтва, які часто закидали Іванові Гнатюку, що всі його поезії так чи інакше обертаються навколо однієї осі. Тією віссю є Україна. Дивно, але саме граничний патріотизм і постійне ствердження власного національного ества ставилося поетові на кант:

Не раз і смерть стрічаю наяву,

Але в душі любов до *України*

Ношу, неначе рану ножову [5, 56].

Надзвичайно виразного позитивного емоційно-експресивного забарвлення образ-символ України набуває у складі антонімічного протиставлення “Україна – каторга, неволя” та “Україна – Москва”. Лексеми “каторга”, “неволя”, “Москва”, “Союз” у контексті Гнатюкової поезії сприймаються як концепти гранично негативного плану.

Тут всі раби, засуджені на гніт

І беззаконня, коєне *Москвою*,

Її сваволя стала роковою

Для всіх бездольців, кинутих за дрiт [5, 13].

**“У КОЖНОМУ ЗВУЦІ ЖИВЕ УКРАЇНА”
(ВЕРБАЛЬНИЙ ОБРАЗ УКРАЇНИ В ПОЕЗІЇ ІВАНА ГНАТЮКА)**

Юдоль плачу і сліз, а взагалі-то
Найкраще місце смерті – *Колима*, –
Отут мені й конати – за стома
Замками, тут – в ущелині з граніту [5, 11].
Ось і все – погравались в перемену
Й очевидь, приховуючи лють,
Знов христопродавці *Україну*
Злій *Москві* у рабство продають [5, 680].

Вербальними засобами творення образу каторги, Колими є лексеми “*табори*”, “*конвоїри*”, “*конвоїри з псами*”, “*знуцання*”, “*голод*”, “*каторжна робота*”, “*двосотка*”, “*допити*”, “*карцер*”, “*конттабори*”, “*кайдани*”, “*каторжани*”, “*багнети*”, “*товарні вагони*”, “*шахта*”, “*зона*”, “*итики*”, “*колона*”, “*теплушки*”, “*конвой*”, “*тайга*”, “*безлюддя*”. Бачимо, що в деяких випадках поет звертається навіть до відверто непоетичних засобів, якими є жаргонізми (*двосотка*, *четвертак*).

Вечірній Львів, і *зничена колона*,
І *конвоїри з псами* – не втекти, –
Діждалися *товарного вагона*
І зникли в ньому, вирвані з глоти [5, 9].
Конвой з багнетами і псами.
Робота. *Обшуки*. Сніги.
Куди не глянь – одне й те саме.
Хоч вий з безвиході й нудьги [5, 37].

Таке непривабливе, почасти натуралістичне словесне тло дозволяє поету-в'язню виділити на ньому інший образ – образ Батьківщини-України, яка для нього ніколи не втрачає святості та ореолу. На перший погляд може видатися, що вірші І. Гнатюка дещо перенасичені, з одного боку, зниженою лексикою, з іншого – топонімами та антропонімами. Може, для окремих читачів будуть і зайвими згадки про трагічні “праці і дні” колимського періоду. Мало що можуть сказати також, особливо юному читачеві, згадки про маловідомі сибірські міста і поселення. Для поета ж – це жива, кров'ю оми́та історія. Це несходимі “стежки-дороги” сибірських мерзлот. Це його Голгофа в ім'я України.

Урал – Байкал – порт *Ваніно*, а далі
Охотське море, далі – *Колима* [5, 10].
Не спав, а снилась вишня коло хати,
Розплющив очі, кинувся – дарма:
Іркутська ніч, хапаючись за ґрати,
Позиркує на нього крадькома [5, 143].

І все ж, незважаючи на нелюдські умови життя, на відчай і біль каторжанських буднів, поет висловлює почуття єдності з Україною через відстань у часі і просторі, віру в її життєдайну силу.

Ми не ставили своїм завданням простежити всі випадки, де безпосередньо згадується топонім **Україна**, але можемо з упевненістю сказати, що

цей словообраз найчастотніший. Наскрізним є й асоціативно-символічний ряд – Україна, Батьківщина, рідна земля, Дзвиняча, Карпати, Борислав, рідна хата, де актуалізовано семи “святість”, “витоки”, “незнищенність”, “дорогоцінність”. Усі ці рядки звучать пристрасно-афористично, пафосно, врізаються в пам'ять: “*Сам Бог велів любити Україну*”; “*Христос Воскрес – воскресне й Україна, воскреснуть Кривоноси й Богуни*”; “*Деся на красчку світу – Україна*”; “*Мій тихий світе – Україно, красо і муко вікова*”; “*Я припаду до рідної землі й закам'яню, ставши на коліна*”. “*Але у вічність проросте із серця Моя любов до рідної землі!*”; “*Поет не вмере – воскресне в Батьківщині!*”; “*Не стане сил – позич в народу, позич у рідної землі*”.

Висновки. Наша стаття – це лише окремі штрихи до осягнення глобального образу України, що постає з рядків Гнатюкових поезій як органічна, невід'ємна складова його відвертого, високохудожнього й водночас безкомпромисного мовомислення. Мегаконцепт (мегаідея, мегаобраз) **Україна** викристалізовується в поезії Івана Гнатюка й через інші лексичні одиниці (лексичні групи), що імпліцитно містять сему “Україна, батьківщина, рідна земля” (національний поетичний іменник, рослинні номени, концепти “домівка”, “поріг”, “мати”). Це може стати предметом подальших лінгвопоетичних студій.

1. Вишиваний Г. Іван Гнатюк – поет і страдник / Григорій Вишиваний – Австралія: Вільна думка, 1994. – Ч. 20.

2. Воловець Л. На силовому полі правди / Леонід Воловець // Дзвін. – 1995 – № 10. – С. 145 – 147.

3. Гнатюк І. Стежки-дороги: Спомини / Іван Гнатюк – Дрогобич: Відродження, 1998. – 496 с.

4. Гнатюк І. Свіжими слідами: Спогади, есеї / Іван Гнатюк. – Х.: Майдан, 2004. – 136 с.

5. Гнатюк І. Хресна дорога: поетичні твори / Передмова Н. Кириленко / Іван Гнатюк – Х.: Майдан, 2004. – 820 с.

6. Грицик Г. Наснилась мені Україна (Про мову діаспорної поезії) / Галина Грицик. – Культура слова. – Вип. 42. – 1995. – С. 67 – 72.

7. Жайворонок В. Знаки української етнокультури: Словник-довідник / Віталій Жайворонок – К.: Довіра, 2006. – 703 с.

8. Кириленко Н. Поет незламного духу / Ніна Кириленко // Гнатюк І. Хресна дорога: поетичні твори. – Х.: Майдан, 2004. – С. 5 – 8.

9. Кононенко В. Символи української мови / Віталій Кононенко. – Івано-Франківськ: Плай, 1996. – 272 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТТЯ З ДИСЦИПЛІНИ “ПРАКТИЧНИЙ КУРС ОСНОВНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ” З КУРСАНТАМИ 1-ГО КУРСУ, ЩО НАВЧАЮТЬСЯ ЗА НАПРЯМОМ ПІДГОТОВКИ “ФІЛОЛОГІЯ”

10. Мацько Л.І. *Стилістика української мови* / Л.І. Мацько, О.М. Сидоренко, О.М. Мацько. – К.: Вища школа, 2003. – 475 с.
11. Никанорова О. *Поезія, злютована з життям* / Олена Никанорова // *Урядовий кур'єр*. – 1999. – 27 липня.
12. Русанівський В. *Єдиний мовно-образний простір української ментальності* / Віталій Русанівський // *Мовознавство*. – 1993. – № 6. – С. 3 – 12.
13. Ставицька Л. *Образ України в поезії Євгена Маланюка* / Леся Ставицька // *Культура слова*. – 1997. – Вип. 50. – С. 22 – 26.
14. Храплива-Щур Л. *“Я на сторожі коло їх поставлю слово”* / Леся Храплива-Щур. – Канада: *Література і мистецтво* // *Гомін України*, 1996. – Ч. 4.
15. Череватенко Л. *“Сам Бог велів любити Україну”* / Леонід Череватенко // *Українознавство*. – С. 17 – 19.
16. Шапошникова І.В. *Лінгвостилістика творення образу України в українській поезії другої половини ХХ століття*. Шапошникова І.В. // *Автореф. дис. ...канд. філол. наук* – Запоріжжя, 1999. – 16 с.
17. Яструбецька Г. *Концепт “Україна” в поезотворчості Василя Стуса* / Галина Яструбецька // *Слово і час*. – 2004. – № 10. – С. 37 – 43.

Стаття надійшла до редакції 10.07.2012

УДК 37.01

Наталія Берестецька, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри перекладу
Національної академії Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТТЯ З ДИСЦИПЛІНИ “ПРАКТИЧНИЙ КУРС ОСНОВНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ” З КУРСАНТАМИ 1-ГО КУРСУ, ЩО НАВЧАЮТЬСЯ ЗА НАПРЯМОМ ПІДГОТОВКИ “ФІЛОЛОГІЯ”

У статті висвітлюється важливість роботи викладача, окреслено алгоритм проведення заняття з дисципліни “Практичний курс основної іноземної мови” з курсантами 1-го курсу, що навчаються за напрямом підготовки “Філологія”.

Ключові слова: курсанти 1-го курсу, майбутні перекладачі, практика мови, заняття, організація заняття.

Літ. 4.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку суспільства, налагодження міжнародних відносин України, потреба здійснення оперативної комунікації між різними групами людей та їх представниками, імплементація телекомунікаційних засобів та поширення інформаційних ресурсів збільшує значення ролі перекладача. Це ж стосується й офіцерів-прикордонників. Сьогодні в умовах взаємодії Державної прикордонної служби України з іншими правоохоронними відомствами світу, виконання положень Концепції про інтегроване управління кордонами виникає потреба у підготовці висококваліфікованих перекладачів для відомства, що означає формування загальної культури, ерудиції, компетентностей особистості майбутнього перекладача прикордонного органу. Підготовка майбутніх перекладачів здійснюється в межах навчально-виховного процесу в Національній академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького [4]. Ці фактори

обумовлюють **актуальність** дослідження. Розв'язання цієї проблеми пов'язане із ефективним функціонуванням системи вищої військової освіти, впровадженням нових технологій та підходів в навчально-виховний процес підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників, організація таких занять, які спрямовані на формування професійної компетентності майбутнього перекладача.

Зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Дослідження тісно пов'язане з реалізацією положень Концепції розвитку Державної прикордонної служби України на період до 2015 року, що обумовлює підвищення рівня фахової підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників, а також спрямоване на виконання навчальних завдань, що стоять перед професорсько-викладацьким складом Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз процесу формування перекладацької